

Avizat,
CA al ISJ
Inspector școlar general,
Prof Grigore Bocanci

**Programa școlară pentru disciplina LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
Clasele a V-a – a VIII-a**

Notă de prezentare

Programa pentru elevii care studiază Limba și literatura română la Centrul Județean de Excelență (CJEX) Suceava își propune să dezvolte competența de comunicare la nivelul tuturor componentelor sale: cea lingvistică, cea interrelațională, cea estetică și cea culturală.

Programa a fost concepută și proiectată având la bază programa școlară în vigoare la disciplina Limba și literatura română și regulamentele specifice ale olimpiadelor și concursurilor aprobate de Ministerul Educației până în acest moment. Programa conține așadar competențe generale, adăugându-se competențe specifice și activități de învățare, conținuturi, sugestii de evaluare și sugestii metodologice. Credem că este necesară aplicarea acestei programei deoarece permite aprofundarea și extinderea unor noțiuni și conținuturi din curriculum-ul de bază, valorificarea capacităților superioare ale elevilor, dezvoltarea aptitudinilor dovedite de ei la clasă, formarea atitudinilor și valorilor specifice lumii contemporane.

În activitățile Programei, ne-am gândit să aprofundăm noțiunile de limbă, literatură și comunicare în vederea formării deprinderilor de identificare a diferitelor tipuri de structuri textuale, de abordare complexă a textului literar și a semnificațiilor acestuia, de redactare corectă a unor texte cât mai variate, cu accent pe scrierea personalizată, reflexivă. Importante sunt și obiectivele de transfer dinspre text înspre propria experiență de viață și cele de relaționare a literaturii cu alte arte. Conținuturile disciplinei au fost elaborate în strânsă legătură cu cele din cadrul programei de Limba și literatura română, programa de față constituind și o completare, dar și o aprofundare a acesteia. Programa de față pune accentul pe latura formativă a învățării, ținându-se cont de specificul vârstei căreia i se adresează și îmbinând lectura dirijată cu analiza literară. În activitățile desfășurate, se va pune accentul pe originalitatea ideilor, pe exprimarea coerentă și expresivă, pe disponibilitatea elevului capabil de performanță de a răspunde unor anumite exigențe.

Programa pentru disciplina Limba și literatura română destinată elevilor care vor studia în cadrul Centrului Județean de Excelență vizează atingerea performanței pe mai multe nivele, dar și construirea *profilului absolventului de gimnaziu*, având ca obiectiv *atingerea unui nivel înalt de deținere a competențelor-cheie*. Programa susține nevoia dezvoltării intelectuale echilibrate și armonioase a elevilor capabili de performanță, asigurată prin consolidarea cunoștințelor și deprinderilor formate în cadrul procesului de predare-învățare-evaluare, dar și prin practica lecturii unor texte literare și nonliterare care să ofere modele reale și valori în acord cu idealul educațional.

Competențele-cheie formate la disciplina Limba și literatura română în cadrul Centrului Județean de Excelență Suceava sunt:

- comunicare în limba maternă;
- sensibilizare și exprimare culturală;
- competențe sociale și civice.

Limba și literatura română este o disciplină complexă, care cuprinde, în manieră integrată, trei componente:

• *componenta lingvistică*, aparținând științelor limbii, care asigură uzul corect, conștient și eficient al limbii;

• *componenta interrelațională*, aparținând științelor comunicării, care favorizează inserția socială a individului;

• *componenta estetică și culturală*, aparținând literaturii, ca artă a cuvântului, care asigură dezvoltarea complexă a personalității umane.

Programa pentru disciplina Limba și literatura română din cadrul Centrului Județean de Excelență se subordonează noii paradigmă educaționale și vizează:

- adecvarea la arhetipul sociocultural național coroborat cu cel universal;
- deschiderea transdisciplinară pentru atingerea finalităților educaționale, reflectate în profilul absolventului de gimnaziu;
- atingerea unui nivel înalt de deținere și de valorificare a competențelor de interpretare și de comunicare.

Programa recomandă valorificarea tuturor experiențelor de învățare ale elevilor, integrând cele trei dimensiuni ale educației (formală, nonformală și informală), în manieră complementară.

În concluzie, prin complexitatea structurală și de conținut, disciplina Limba și literatura română studiată în cadrul Centrului Județean de Excelență contribuie la atingerea unui nivel înalt al competențelor-cheie și la formarea unui individ sensibil, cu o personalitate autonomă, care poate să interpreteze în manieră personală mesajul transmis de diferite texte, să-și exprime părerea referitoare la diferite aspecte ale realității și să folosească în mod creativ resursele limbii, fiind capabil, la final, de atingerea performanței.

COMPETENȚE GENERALE

- 1. Participarea la interacțiuni verbale în diverse situații de comunicare, prin receptarea și producerea textului oral**
- 2. Receptarea textului scris de diverse tipuri**
- 3. Redactarea textului scris de diverse tipuri**
- 4. Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise**
- 5. Exprimarea identității lingvistice și culturale proprii în context național și internațional**

Clasa a V-a

**COMPETENȚE SPECIFICE
ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE**

1. Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în receptarea și în producerea mesajelor, în diverse situații de comunicare

1.1. Aplicarea achizițiilor lexicale și semantice de bază, în procesul de înțelegere și de exprimare corectă a intențiilor comunicative

- povestirea unei întâmplări reale/imaginare;
- precizarea sinonimelor, a antonimelor unor cuvinte date;
- identificarea sensurilor cuvintelor în funcție de context;
- exerciții de identificare a cuvintelor dintr-un câmp lexical;
- exerciții de utilizare corectă a normelor gramaticale, fonetice și lexicale în mesaje pe teme de interes, în contexte familiare și nonfamiliare;
- descrierea unui personaj/persoană/animal/peisaj, folosind categorii gramaticale și semantice diferite;
- traduceri literale ale unor unități frazeologice.

1.2. Monitorizarea propriei pronunții și scrieri și a pronunției și scrierii celorlalți, valorificând achizițiile fonetice de bază

- exerciții de scriere, de transcriere și de rescriere corectă a unor texte;
- recitarea unor poezii și lectura personalizată a unor texte la prima vedere (registru dramatic, comic, tragic);

1.3. Respectarea normelor ortografice și ortoepice în utilizarea structurilor fonetice, lexicale și sintactico-morfologice în interacțiunea verbală

- exerciții de utilizare a semnelor de punctuație și de ortografie, în funcție de intenția de comunicare și de mesajul transmis;
- exerciții de identificare a formei corecte a unor fapte de limbă;
- jocuri de cuvinte/fraze bazate pe confuzii fonetice/lexicale/sintactico-morfologice.

1.4. Utilizarea competenței lingvistice în corelație cu gândirea logică/analogică, în procesul de învățare pe tot parcursul vieții

- exerciții de modificare/transformare a unor enunțuri în funcție de deprinderile dobândite;
- exerciții de comparare a mesajelor textelor literare, cu norma limbii române standard.

2. Valorificarea lecturii în vederea identificării de modele comportamentale, valori și atitudini social-morale

2.1. Înțelegerea mesajului unui text literar /nonliterar

- exerciții care implică prelectura, lectura, relectura și postlectura;
- exerciții de lectură selectivă pentru desprinderea informațiilor esențiale și de detaliu dintr-un text citit, pe baza unui organizator grafic.

2.2. Identificarea informațiilor importante din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale

- formularea unor enunțuri în care se solicită informații despre intențiile și despre propriile emoții în diverse situații de comunicare;
- extragerea informațiilor esențiale și de detaliu dintr-un text dat;
- imaginarea unei continuări a întâmplărilor narate;

– exerciții ghidate de lectură a imaginii.

2.3 Identificarea asemănarilor și deosebirilor la nivelul valorilor promovate în texte aparținând literaturii universale, prin comparație cu texte din literatura română

– exerciții de lectură comparativă a unor texte focalizate pe tematici prestabilite;

– realizarea de organizatori grafici care să evidențieze asemănări și deosebiri la nivel de formă, conținut și mesaj, între texte literare din literatura română și cea universală;

2.4. Analiza unor modele comportamentele, atitudini social-morale din texte literare

– exerciții de comentare a unor situații, folosind texte suport, pentru identificarea unor comportamente și atitudini;

2.5. Manifestarea interesului și focalizarea atenției în timpul lecturii unor texte pe teme familiare

– reluarea lecturii după anumite criterii;

– identificarea unei idei în mai multe texte;

– extragerea dintr-un text a elementelor specifice, pentru a susține o opinie referitoare la informația asimilată;

– abordarea unor teme din perspectivă interdisciplinară (literatură - arte plastice - muzică - istorie - geografie - religie - matematică etc.);

– observarea valorii expresive a părților de vorbire din textele abordate.

3. Folosirea instrumentelor de analiză tematică a diferitelor modalități de comunicare artistică pentru îmbunătățirea exprimării scrise

3.1. Redactarea unui text, respectând etapele și având scopul de a comunica idei și informații sau de a relata experiențe trăite sau imaginate

– exerciții de exprimare în scris a ideilor, pornind de la texte citite;

– prezentarea unei scene narative dintr-o creație literară;

– descrierea unui personaj/personă/animal/peisaj, folosind categorii gramaticale și semantice diferite;

– redactarea unei pagini de jurnal, având la bază experiențe personale;

– exerciții de redactare a unei compuneri pe o temă dată sau plecând de la o imagine.

3.2. Redactarea, individual și/sau în echipă, a unui text simplu, pe o temă familiară, cu integrarea unor imagini, desene, scheme

– exerciții de asociere corespunzătoare text-imagine/desen, scheme;

– exerciții de repartizare a rolurilor în echipă (editor text, editor imagine, coordonator etc.);

– elaborarea, în echipă/individual, a unei prezentări cu ajutorul noilor tehnologii;

– exerciții de ilustrare a atitudinii/emoției prin folosirea de emoticoane.

3.3. Monitorizarea propriului scris/a unor texte diverse din punctul de vedere al corectitudinii, al lizibilității, al coerenței și al clarității

– exerciții de includere a feedbackului în varianta finală a unui text propriu;

– exerciții de dictare de scurte texte/de fragmente/autodictare, urmărind utilizarea semnelor de punctuație și de ortografie, în funcție de intenția de comunicare și de mesajul transmis.

– rescrierea unei secvențe dintr-o compunere personală, în urma analizei observațiilor primite, în vederea îmbunătățirii activității specifice de redactare.

4. Exprimarea argumentată a opiniilor personale cu privire la diferite opere, prin respectarea opiniilor celorlalți

4.1. Prezentarea unor răspunsuri originale și critice, pe marginea unor texte citite

– exerciții de formulare a unor opinii în fața colegilor, utilizând structuri lingvistice adecvate.

4.2. Folosirea unor strategii de ascultare activă

– exerciții de admirație față de valorile identificate la membrii familiei, dascăli, colegi, societate, univers ficțional;

– exerciții de motivare a preferințelor literare;

– discutarea unor texte literare, pentru identificarea unor experiențe de viață comune;

– comentarea unor situații folosind modele date.

CONȚINUTURI

DOMENII DE CONȚINUT	CONȚINUTURI
ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII	<ul style="list-style-type: none"> • Cuvânt. Propoziție. Frază. Enunț. Text • Enunțuri asertive, interogative, exclamative, imperative • Rolul semnelor de punctuație și de ortografie în textul scris. Valori stilistice ale semnelor de punctuație • Părți de vorbire<ul style="list-style-type: none"> – Verbul (flexiunea verbului în raport cu numărul, persoana, modul și timpul). Moduri verbale: indicativul și imperativul. Timpurile modului indicativ. Timpuri simple și compuse. Structura timpurilor compuse: verbe auxiliare (<i>a fi, a avea, a vrea</i>) și forme verbale nepersonale (infinitivul, participiul) – Substantivul: genul, numărul. Tipuri de substantive: comun, propriu. Categoria determinării: articolul (hotărât, nehotărât). Posibilități combinatorii ale substantivului (substantiv+ atribut). Prepoziția – Pronumele. Tipuri de pronume: pronumele personal, de politețe (flexiunea pronomelui personal în raport cu persoana, numărul, genul) – Adjectivul. Gradele de comparație. Articolul demonstrativ. Acordul adjectivului cu substantivul – Numeralul. Tipuri de numeral (cardinal, ordinal). Aspecte normative - Valorile stilistice ale părților de vorbire (adjectivul, substantivul) <ul style="list-style-type: none"> • Tipuri de sunete: Vocală. Consoană. Semivocală
LECTURĂ	<ul style="list-style-type: none"> • Textul literar/textul nonliterar • Texte continue/texte discontinue/ texte multimodale • Tipare textuale de structurare a ideilor: narativ, descriptiv, dialogat, explicativ, argumentativ • Tipuri de texte: narativ, descriptiv, dialogat, explicativ, argumentativ

	<ul style="list-style-type: none"> • Strategii de comprehensiune • Strategii de interpretare a textului literar: interpretarea limbajului figurat, discuții pe marginea textelor citite • Interese și atitudini față de lectură
REDACTARE	<ul style="list-style-type: none"> • Etapele scrierii: generarea ideilor, planificare, scriere • Rescrierea textului pentru a-i da coerență și claritate, pentru a nuanța ideile • Așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea • Părțile unei compuneri • Stil: corectitudine gramaticală, respectarea normelor ortografice și de punctuație
ELEMENTE DE INTERCULTURALITATE	<ul style="list-style-type: none"> • Diversitate culturală și lingvistică • Valori morale în textele literare • Modele comportamentale în literatură

Clasa a VI-a

COMPETENȚE SPECIFICE

ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Participarea la interacțiuni verbale în diverse situații de comunicare prin receptarea și producerea textului oral

1.1. să producă mesaje orale adecvate unor situații de comunicare diferite

1.2. să participe la discuții pe teme diverse, prezentând informații, idei și asociind sentimente și puncte de vedere textelor/mesajelor ascultate/ citite

1.3. să utilizeze diferite tehnici prin care se asigură progresia comunicării

- ex. de ascultare activă
- ex. de recunoaștere a elementelor specifice fiecărui tip de text oral
- ex. de identificare a cuvintelor-cheie și a informațiilor esențiale dintr-un mesaj oral
- ex. de dezvoltare a unui enunț/ cuvânt într-o structură textuală orală
- ex. de prezentare/ expunere pe o temă dată în fața grupului
- ex. de stabilire de conexiuni între informațiile receptate
- ex. de interpretare a mesajului ascultat
- ex. de utilizare a elementelor verbale/ nonverbale, paraverbale care însoțesc mesajele orale, în situații de comunicare diferite
- ex. de conștientizare a poziției proprii de intrare/

1.4. să participe la interacțiuni verbale, respectând regulile comunicării și având în vedere cantitatea și relevanța informației transmise și primite

2. Receptarea textului scris de diverse tipuri

2.1. să identifice particularitățile tipurilor diferite de texte (texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale)

2.2. să identifice tehnicile de construcție a textelor

2.3. să prezinte unor răspunsuri personale, creative și critice pe marginea unor texte diverse

2.4. să manifeste preocupare pentru înțelegerea textelor citite și selectare a strategiei de lectură, a volumului și a diversității materialelor citite

3. Redactarea textului scris de diverse tipuri

ieșire dintr-un dialog

- ex. de observare a comportamentului altora în diferite situații de comunicare

- ex. de ascultare activă a unui mesaj oral

- ex. de ascultare simultană sau imediat succesivă a minim două mesaje orale

- ex. de reținere a unor argumente și contraargumente dintr-un mesaj oral

- ex. de jocuri de rol, schimbare de rol, proiecte de grup etc.

-ex. de corelare a informațiilor explicite și implicite din texte diferite

- ex. de comparare a tipurilor diferite de texte

- ex. de identificare a emoțiilor, a sentimentelor și a atitudinilor exprimate într-un text literar și/sau nonliterar și de interpretare a acestora

- ex. de stabilire a structurii fiecărui tip de text

- ex. de recunoaștere a mărcilor specifice acestora

- ex. de lectură și reflecție asupra unor tipuri diverse de texte, de valorizare a informațiilor receptate

- ex. de relatare a unor experiențe personale, cu inserarea unor secvențe descriptive/ dialogice

- ex. de realizare a hărții textului/ planului sinoptic etc.

- ex. de identificare a unor surse de informare diverse

- ex. de înregistrare a materialelor citite

- ex. de interiorizare a conținutului textelor în funcție de propriul bagaj de cunoștințe și de propriul univers afectiv

3.1. să producă mesaje scrise adecvate unor situații de comunicare diferite

3.2. să redacteze, individual și/sau în echipă, un text complex, cu integrarea unor tabele

3.3 să aplice tehnicile de redactare potrivite fiecărui tip de text, folosind mijloace variate de realizare a expresivității

3.4 să analizeze dificultățile de redactare, oferind soluții, pe baza criteriilor propuse de profesor și discutate cu colegii

3.5. să transpună dintr-un registru stilistic în altul, din literatură în celelalte arte și invers

4. Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a

- ex. de transformare/ rescriere a unor texte după criteriile date

- ex de rezumare scrisă

- ex. de scriere a unui text cu început/cu sfârșit dat, de integrare de secvențe narative în texte dialogate sau secvențe descriptive în texte narative;

- ex. de elaborare a unei pagini de jurnal prin respectarea convențiilor acestui tip de discurs;

- ex. de redactare a unor compuneri narative și descriptive, pe diverse teme

- ex. de asociere a unor texte cu o serie de diagrame, tabele, grafice date etc.

- exerciții de transpunere a unui text într-o diagramă, într-un grafic sau într-un tabel

- redactarea unui text pe baza informațiilor oferite de grafice, tabele, diagrame

- scrierea, în echipă sau individual, a unor narațiuni (tip fantasy, de exemplu), plecând de la cuvinte/personaje date, completând un organizator grafic specific narațiunii;

- exerciții de scriere a unui articol de revistă cu asamblarea unor grafice, tabele, diagrame

- ex. de inserare în textele redactate a unor mărci afective/ emoționale

- ex. de utilizare a unor procedee artistice/ figuri de stil adecvate fiecărui tip de text

- ex. de manifestare a creativității și originalității în redactarea de compoziții

- ex. de completare a unui test de evaluare aplicat la o lucrare elaborată individual sau în echipă;

- exerciții de identificare a aspectelor pozitive și negative în comportamentul manifestat în procesul redactării, pe baza unor criterii date;

- exerciții de asociere dificultate-soluție în procesul de redactare.

- ex. de realizare de activități/ proiecte privind legătura literaturii cu pictura și muzica

- ex. de abordare a unor texte din perspective diferite (teoria inteligențelor multiple, de ex.)

limbii în procesul comunicării orale și scrise

4.1. să utilizeze structurile sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea corectă și precisă a intențiilor comunicative

4.2. să-și construiască mesajele într-un mod coerent, respectând normele limbii literare

4.3. să valorifice achizițiile fonetice de bază, în realizarea propriei pronunții și scrieri și pentru evaluarea pronunției și scrierii celorlalți, prin raportarea la normă, cu scopul corectării erorilor în comunicare

4.4 să redacteze diverse texte, valorificând gândirea logică și competența lingvistică, în procesul de învățare pe tot parcursul vieții

5. Exprimarea identității lingvistice și culturale proprii în context național și internațional

5.1. să-și formeze unele reprezentări culturale care să contribuie la dezvoltarea propriei personalități

5.2. să analizeze unele elemente comune identificate în cultura proprie și în cultura altor popoare

- ex. de completare, cu aplicarea cunoștințelor privind flexiunea verbală, nominală și pronominală

- ex. de transpunere a elementelor verbale, nonverbale și paraverbale din comunicarea orală în scris, prin respectarea normelor de punctuație și ortografie

- ex. de utilizare a unui vocabular adecvat situației de comunicare

- ex. de introducere în contexte corecte a categoriilor gramaticale învățate

- ex. de relaționare corectă a cuvintelor în propoziții și a propozițiilor în fraze

- ex. de analiză a unor enunțuri greșite și corectarea acestora în funcție de normele limbii actuale, în exerciții fonetice diverse

- ex. de redactare a unor texte cu respectarea normei lingvistice în vigoare

- ex. de consultare a *Dicționarului de simboluri* și a altor lucrări reprezentative, în acest sens

- ex. de comparare a unor texte din literatura română cu texte din literatura universală

- ex. de selectare și prelucrare a informațiilor din materiale diverse (orale, scrise, multimodale), prezentând valorile promovate în tradițiile și obiceiurile diferitelor culturi

- ex. de analiză a unor modele promovate în literatura română și/sau universală și în alte arte (film, teatru, artă plastică etc.)

CONȚINUTURI

1. Lectura

1.1. Teoria literară

1.1.1. *Structura operei literare. Narațiunea*(autor, narator, personaj; narațiunea la persoana a III-a și narațiunea la persoana I; subiectul operei literare, momentele subiectului; timpul și spațiul în narațiune). *Descrierea* (portretul literar, tabloul). *Dialogul* (mijloc de caracterizare a personajelor).

* *Discursul narativ*. Mijloace de realizare a discursului narativ. Instanțe narative, perspectivă narativă, timpul povestit/ timpul povestirii, repere spațiale. Moduri și timpuri verbale specifice. Elemente expresive în narațiune

* *Descrierea obiectivă, descrierea subiectivă*. Mijloace de realizare a descrierii. Perspectiva apropiată/ perspectiva îndepărtată. Tehnica detaliului/ panorama. Funcțiile descrierii: narativă, poetică. Tipuri de imagini. Elemente expresive în textul descriptiv

* *Discursul dialogal*. Mărcile discursului dialogal: punctuație specifică, mărci ale enunțării. Funcțiile dialogului în narațiune. Elemente de expresivitate a secvențelor dialogate.

* *Discursul argumentativ*. Structura textului argumentativ. Logica argumentării. Progresia argumentării

1.1.2. *Figurile de stil* (actualizare). Epitetul. Enumerația

1.1.3. *Versificația*(actualizare). Strofa. Tipuri de rimă (monorima, rima împerecheată, rima încrucișată, rima îmbrățișată). Măsura. Ritmul (intuitiv)

1.2. Textul

1.2.1. *Texte literare* – populare și culte – aparținând diverselor genuri și specii. Opera epică.

Opera lirică.

* Tehnici de decodare a textului literar

1.2.2. *Texte nonliterare*

* Texte literare și nonliterare/ficționale și nonficționale (text integral sau fragment; fără definirea conceptelor):

(a) texte continue: fabule, pasteluri, povestiri clasice și contemporane, romane din literatura română și universală pentru copii, jurnale, scrisori; e-mailuri, reportaje, știri, recenzii pe web ale unei cărți/ cronici de film; regulamente

(b) texte discontinue: grafice, diagrame; tabel

(c) texte multimodale

2. Practica rațională și funcțională a limbii

2.1. Comunicarea orală

2.1.1. Unitățile comunicării: actele de limbaj (*a afirma, a întreba, a solicita, a recomanda, a promite, a felicita, a declara* etc.); perechile de adiacență: întrebare-răspuns, invitație – acceptarea/refuzarea invitației, reproș – acceptarea/refuzul reproșului, a face un compliment – a răspunde la un compliment etc.)

2.1.2. Elemente paraverbale (intensitate vocală, intonație, tempoul vorbirii) și nonverbale (mimică, poziții corporale, contact vizual). Elementele nonverbale și paraverbale ca mărci ale personalității individului

* Texte orale recomandate: știri, anunțuri, cântece pentru copii, povești și poezii (pot fi folosite audiobookuri, înregistrări ale unor emisiuni sau lecturi orale realizate de profesor/actor și/sau elevi) etc .

* Tipuri de interacțiune propuse: monologate (prezentări pe teme date, povestiri) și dialogate (interacțiuni cu mai mulți participanți etc.)

2.2. Comunicarea scrisă

2.2.1. Procesul scrierii

Etapele scrierii. Rezumatul

Organizarea unui text în funcție de destinație.

Semnele de punctuație: punctul și virgula, linia de dialog și linia de pauză. *Semnele ortografice*: cratima, punctul ca semn ortografic.

* Tipare textuale de structurare a ideilor: narativ, descriptiv, explicativ, narativ-descriptiv (prezentarea unui proces ca succesiune de etape).

* Adecvarea la temă. Stil: proprietatea termenilor, puritate și adecvare situațională, originalitate.

2.2.2. Contextele de realizare

Relatarea. Oferirea de informații privind diverse aspecte ale realității înconjurătoare.

* Motivarea unei opinii privitoare la textele studiate sau la fapte/persoane din realitate.

Descrierea de tip tablou, de tip portret. Povestirea. Rezumatul. Aprecieri personale referitoare la textele studiate.

* Tipuri de texte recomandate pentru activitățile de redactare:

(a) scrisoarea, e-mailul, jurnalul, blogul;

(b) texte narative la persoana I/a III-a, marcând momentele subiectului și circumstanțele;

(c) texte descriptive: portretul, descrierea unui fenomen, a unei emoții;

(d) texte descriptive-narative: procese (de exemplu: un joc, un experiment științific simplu).

2.3. Elemente de interculturalitate

2.3.1. Identitate personală – identitate națională – diversitate culturală și lingvistică

2.3.2. Literatura și arta. Tipuri de limbaje artistice

2.3.3. Literatura română – literatura universală

3. Elemente de construcție a comunicării

3.1. Ortoepie și ortografie (aprofundare)

Structura fonologică a cuvintelor: diftong, triftong, hiat

Despărțirea în silabe (principiul fonetic)

3.2. Lexicul (aprofundare)

Cuvântul și contextul; forma și sensul cuvintelor.

Categorii semantice: sinonime, antonime.

– Câmpul lexical.

3.3. Variație stilistică (aprofundare)

– Limba standard. Normă și abatere.

– Istoria cuvintelor – variații ale formei și ale sensului în timp.

3.4. Gramatică

(actualizarea cunoștințelor din clasa a V-a; aprofundarea cunoștințelor însușite în clasa a VI-a)

– Predicatul nominal. Verbul copulativ *a fi*; numele predicativ. Acordul numelui predicativ

– Subiectul neexprimat (inclus, subînțeles)

- Complementul. Complementul direct, complementul indirect în dativ și complementul prepozițional. Circumstanțialul de mod, circumstanțialul de timp, circumstanțialul de loc. Norme de punctuație (virgula)
- Verbul. Moduri verbale și timpurile lor: conjunctivul și condiționalul-optativ. Posibilități combinatorii ale verbului. Prepoziția
- Substantivul. Substantive colective. Substantive defective. Cazul. Articolul genitival. Punctuația vocativului. Corelarea funcției sintactice cu cazul morfologic. Posibilități combinatorii ale substantivului
- Pronumele personal (flexiune cazuală). Pronumele reflexiv (diferența între pronumele reflexiv și pronumele personal). Posibilități combinatorii ale pronumelui. Anticiparea și reluarea prin clitice pronominale în cazul unor complemente. Aspecte ortografice.
- Adjectivul. Posibilități combinatorii ale adjectivului
- Adverbul. Tipuri de adverbe (de mod, de timp, de loc). Gradele de comparație

Clasa a VII-a

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Participarea la interacțiuni verbale în diverse situații de comunicare prin receptarea și producerea textului oral

Clasa a VII-a

1.1. Sintetizarea informațiilor, a intențiilor de comunicare și a atitudinilor comunicative din diverse texte monologate și dialogate

– exerciții de reformulare/parafrizarea unui mesaj dintr-un text monologat.

1.2. Prezentarea unor informații, idei și puncte de vedere, oferind detalii semnificative și exemple relevante, în fața unui public cunoscut, adoptând comportamente paraverbale și nonverbale adecvate

– audierea unor prezentări și luarea de notițe, realizând asocieri între ceea ce știe și ceea ce află nou interlocutorul, privitor la o temă;

– exerciții de sesizare a efectelor negative pe care excesul elementelor nonverbale le are asupra înțelegerii mesajului unui text.

1.3. Participarea la interacțiuni verbale diverse, apelând la strategii variate de ascultare activă și de negociere a informației și a relației cu interlocutorii

– reformularea/parafrizarea/ierarhizarea informațiilor din intervențiile participanților la o situație de comunicare;

– anticiparea unor reacții ale participanților la un dialog;

– exerciții improvizate și de asumare de diferite roluri.

1.4. Evaluarea comportamentelor și a atitudinilor comunicative, identificând strategii personalizate în funcție de profilul psihologic, de interesele și de nevoile fiecăruia

– audierea unor prezentări înregistrate, evaluând fluența, expresivitatea acestora;

– discuții privind modul în care se poate promova/corija un tip de comportament generat de o situație de comunicare.

2. Receptarea textului scris de diverse tipuri

Clasa a VII-a

2.1. Recunoașterea modurilor în care sunt organizate informațiile din texte literare și nonliterare,

continue, discontinue și multimodale

- interpretarea mesajului transmis de diverse tipuri de texte (continue, discontinue sau multimodale);
- identificarea tehnicilor și a structurilor narative și dramatice dintr-un text dat;
- interpretarea valorilor expresive ale nivelului morfo-sintactic al limbii în textele literare și nonliterare

2.2. Compararea diferitelor puncte de vedere exprimate pe marginea unor texte diverse

- exerciții de formulare a unor puncte de vedere folosind corect tipurile de flexiune;
- producerea unor mesaje care să redea atitudinii, folosind în mod adecvat cunoștințele despre text și categoriile gramaticale învățate.

2.3. Adecvarea atitudinii și a practicilor de lectură în funcție de scopul lecturii

- exerciții de disociere a lumii reale de cea virtuală;
- interpretarea elementelor definiției ale comportamentului unui personaj, folosind argumente multiple, de tipuri diferite;
- selectarea dintr-o serie sinonimică a cuvintelor și a expresiilor care redau cât mai nuanțat intenția de lectură;
- audierea unor prezentări înregistrate, evaluând fluența, expresivitatea acestora.

2.4. Dezvoltarea competenței de lectură prin diversificarea activităților consacrate cărții

- lectura/povestirea unor secvențe din texte diverse;
- medalioane literare, prezentări de carte;
- participarea la proiecte și evenimente culturale organizate în contexte formale sau nonformale vizând atitudini cultural-civice, prin valorizarea diversității etno-culturale și lingvistice.

3. Redactarea textului scris de diverse tipuri

Clasa a VII-a

3.1. Redactarea unui text complex, având în vedere respectarea etapelor procesului de scriere și selectarea unor structuri adecvate intenției de comunicare

- redactarea unei pagini de jurnal de călătorie/de lectură;
- redactarea de caracterizări a unor personaje;
- scrierea unor interviuri;
- exerciții de structurare a unui text în secvențe distincte în funcție de destinatar.

3.2. Redactarea, individual și/sau în echipă, a unor texte diverse, care urmează a fi prezentate în fața colegilor

- realizarea unor postere, proiecte folosind tehnologia modernă;
- prezentarea unei cărți citite sau a unui film, valorificând tehnologia modernă și utilizarea internetului într-o manieră responsabilă.

3.3. Utilizarea unor surse diverse pentru realizarea de texte originale

- exerciții de folosire a diverselor surse pentru realizarea unei lucrări complexe, corelând informația selectată cu ideile unui plan personal realizat anterior;
- exerciții de aplicare a normelor de utilizare a citatului într-o lucrare.

3.4. Evaluarea comportamentelor și a atitudinilor eficiente sau adecvate de redactare, aplicând în activitățile curente de redactare strategiile învățate, personalizate în funcție de profilul psihologic, de interesele și de nevoile fiecăruia

- exerciții de identificare și comparare a comportamentelor și a atitudinilor manifestate de două persoane în procesul redactării unui text;
- evaluarea propriilor comportamente și atitudini prin raportare la un model dat.

4. Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise

Clasa a VII-a

4.1. Folosirea structurilor morfosintactice ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea clară și precisă a intențiilor comunicative complexe

- verificarea corectitudinii, a coerenței semantice într-un text/mesaj;
- continuarea unor enunțuri care să exprime acord, dezacord, asumare, neasumare, neîncredere, îndoială etc.;
- exerciții de inițiere, de menținere și de finalizare a unui dialog, cu utilizarea formulelor de salut, a formelor de prezentare, de formulare a unei solicitări, a unei permisiuni, prin particularizare la context, la receptor și la scopul vizat.

4.2. Exprimarea clară a intenției comunicative prin corelarea achizițiilor lexicale și semantice cu cele sintactice și morfologice din limba română standard

- narativizarea unor procese, concepte, fenomene;
- identificarea coordonatelor narative;
- exerciții de inserare a unor pasaje descriptive și dialogate în textul narativ și evidențierea rolului acestora;
- folosirea unor tipare textuale diferite (narativ, argumentativ, explicativ, descriptiv) în realizarea de texte inedite;
- discuții în grup, în care elevii să-și formuleze responsabil/conștient argumentele și opiniile.

4.3. Aplicarea conștientă a regulilor și a convențiilor ortografice și ortoepice pentru o comunicare corectă

- întocmirea de liste cu greșelile cele mai frecvente, asociate cu enumerarea regulilor ce ar trebui aplicate în exprimarea orală/scrierea corectă;
- compararea limbii române cu limbile romanice și cu limba latină, sesizând asemănări/deosebiri;
- exerciții de utilizare a dicționarului și a altor surse documentare (tipărite sau pe suport informatic audio-vizual, multimedia).

4.4. Raportarea conștientă la normă în exprimarea intenției de comunicare, din perspectivă morfosintactică, fonetică și lexicală

- reconstituirea unor texte traduse printr-un translator automat, folosind cunoștințele dobândite, prin raportare la normă;
- valorificarea expresivă a elementelor de vocabular, fonetică, morfologie și sintaxă în realizarea unor texte proprii
- sesizarea consecințelor pe care încălcările normelor învățate le pot avea în înțelegerea unui text și în deteriorarea imaginii celui care comunică.

4.5. Dezvoltarea gândirii logice și analogice, prin valorificarea competenței lingvistice, în procesul de învățare pe tot parcursul vieții

- identificarea caracteristicilor textului epic/epic/dramatic;
- analiza rolului verbelor în textul narativ;
- analiza rolului substantivelor și al adjectivelor în textul descriptiv;
- compararea actelor de limbaj în textul narativ, descriptiv și dialogat.

5. Exprimarea identității lingvistice și culturale proprii în context național și internațional

Clasa a VII-a

5.1. Compararea unor tradiții românești cu tradiții din alte culturi

- exerciții de identificare a unor asemănări între cultura română și cultura popoarelor vorbitoare de limbi romanice;
- elaborarea unui ghid, a unui poster sau a unei pagini web pentru un grup de vizitatori care provin din altă localitate, regiune sau țară;
- realizarea unei culegeri de legende din zona de proveniență;

- redactarea unui minighid de conversație pentru un prieten din altă țară, care dorește să viziteze România;
- realizarea unor ghiduri turistice pentru spațiul cultural local/regional/național/european, prin valorificarea cunoștințelor dobândite la alte discipline și a experienței personale;
- elaborarea unor proiecte despre tradiții și/sau obiceiuri comune mai multor culturi.

5.2. Compararea unor elemente privitoare la cultura proprie și la cultura altor popoare

- scriere creativă pe tema unor călătorii imaginare într-un alt spațiu cultural (din țară sau din alte țări);
- promovarea culturii naționale prin utilizarea noilor tehnologii (blog, pagina web etc.);
- prezentarea influențelor din culturi existente în zone geografice limitrofe;
- exerciții de redactare a unor texte (articole pentru revista școlii, ziarul local, broșuri de prezentare) privind interferențele culturale.

CONȚINUTURI

Domenii de conținut	Conținuturi
COMUNICARE ORALĂ	<i>La conținuturile din clasa a VI-a (actualizate), se vor adăuga următoarele:</i>
	<ul style="list-style-type: none"> - Structuri textuale: secvențe de tip narativ, explicativ, descriptiv, dialogat - Strategii de concepere și de comprehensiunea textului oral: clasificare, reformulare, repetare, conectori pragmatici; distincția dintre fapt și opinie; - Strategii de ascultare activă: focalizarea interesului asupra punctului de vedere al celuilalt și evitarea focalizării pe propriul punct de vedere; recapitularea ideilor exprimate de interlocutor; -Atitudini comunicative: respect, toleranță. Modificarea conturului intonațional și a mărcilor prozodice pentru a transmite emoții. Inteligența emoțională: recunoașterea emoțiilor interlocutorilor; - Tracul comunicativ. Strategii de gestionare a tracului comunicativ; - Principii de interacțiune: negocierea semnificației (cantitatea, calitatea, relevanța și maniera transmiterii informației) și negocierea relației cu interlocutorul (politețea).
<ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Texte orale propuse pentru ascultare: literatură pe audiobook (romane, teatru radiofonic), emisiuni TV;</i> ➤ <i>Tipuri de interacțiune propuse: prezentări cu deschideri spre alte domenii ale cunoașterii, interviul, discuții cu doi sau mai mulți interlocutori pe teme propuse de elevi</i> 	
LECTURĂ	<i>La conținuturile din clasa a VI-a (actualizate), se vor adăuga următoarele:</i>
	<ul style="list-style-type: none"> -Textul epic. Narativul literar. Personajul. Mijloace de caracterizare -Textul dramatic și arta spectacolului <ul style="list-style-type: none"> • Autor, personaj dramatic • Rolul indicațiilor scenice • Rolul dialogului • Actori, decor, costume, lumini, muzică -Dialogul în textul scris și în spectacol -Dialogul în textul nonliterar (interviul) -Textul liric. Exprimarea emoțiilor și a sentimentelor - Strategii de comprehensiune: reflecții asupra limbajului și a structurii textelor de tip epic, liric, dramatic - Strategii de interpretare: interpretarea limbajului figurat (repetiția,

metafora), discuții privind semnificațiile textelor citite
 -Valori stilistice ale elementelor de vocabular, fonetică și morfo-sintaxă
 – Monitorizarea propriei lecturi.

Sugestii pentru alegerea textelor – texte literare și nonliterare/ficționale și nonficționale (text integral sau fragment; fără definire a conceptelor)

(a) texte continue: poezii lirice și epice, piese de teatru, proză clasică și contemporană din literatura română și străină pentru copii, romane grafice, jurnale de călătorie; articole de popularizare a științei, instrucțiuni pentru derulare a unui experiment;

(b) texte discontinue: anunțuri, indexuri, glosare;

(c) texte multimodale: texte din enciclopedii ilustrate (pe suport de hârtie sau online).

Profesorii au libertatea să aleagă texte-suport în măsură să sprijine formarea competențelor specificate în programă.

REDACTARE

La conținuturile din clasa a VI-a (actualizate), se vor adăuga următoarele:

-Etapile scrierii, cu accent pe:

a)rescrierea textului pentru a-i da coerență și claritate, pentru a nuanța ideile;

b)corectarea greșelilor de literă, ortografie și de punctuație.

- Tipare textuale de structurare a ideilor:definiție, clasificare, exemplificare, „întrebările jurnalistului” (cine? ce? când? unde? de ce?)

-Stil: naturalețe, eufonie, varietate, originalitate, concizie, varietate

-Structuri textuale: secvențe de tip narativ, explicativ, descriptiv, dialogat

-Integrarea părților

-Prezentarea textului: elemente grafice specifice diverselor tipuri de texte:

✓ organizarea unui text în funcție de situația de comunicare;

✓ comentarea unor pasaje din textele citite, descrierea unei emoții (bucurie, uimire, frică);

✓ caracterizarea personajului.

Tipuri de texte recomandate pentru activitățile de redactare:

(a) Interpretarea unor secvențe din texte citite, caracterizări ale personajelor, recenzii, cronică de teatru; jurnalul de călătorie/de activități zilnice, cererea;

(b) interviul;

(c) prezentări cu ajutorul noilor tehnologii.

ELEMENTE DE

La conținuturile din clasa a VI-a (actualizate), se vor adăuga următoarele:

**CONSTRUCȚIE
A
COMUNICĂRII**

Gramatică

- ✓ Frază: coordonarea prin juxtapunere și prin joncțiune. Conjunții coordonatoare. Norme de punctuație (virgula, punctul și virgula)
- ✓ Atributul (realizări prin adjectiv, substantiv, pronume, numeral, adverb)
- ✓ Circumstanțialul de cauză. Circumstanțialul de scop. Topica în propoziție. Norme de punctuație
- ✓ Verbul. Utilizări sintactice ale formelor verbale nepersonale: infinitivul, gerunziul, participiul, supinul. Alte verbe copulative (*a deveni, a ajunge, a ieși, a se face, a părea, a rămâne, a însemna*). Posibilități combinatorii ale verbului
- ✓ Pronumele posesiv și adjectivul pronominal posesiv. Pronumele demonstrativ și adjectivul pronominal demonstrativ
- ✓ Folosirea corectă a pronomelor și a adjectivelor pronominale: interogativ, relativ și nehotărât, a adjectivului pronominal de întărire. Pronumele și adjectivul pronominal negativ și negația în propoziție
- ✓ Posibilități combinatorii ale pronomelor și ale adjectivelor pronominale. Topica adjectivului. Adjectivul participial. Posibilități combinatorii ale adjectivului
- ✓ Numeralul. Posibilități combinatorii ale numeralului
- ✓ Interjecția. Onomatopeele. Interjecția predicativă
- ✓ Valori expresive ale părților de vorbire.

Ortoepie și ortografie

- ✓ Utilizarea corectă a accentului. Variante accentuale admise/neadmise de normă
- ✓ Valori expresive ale nivelului ortografic

Vocabular

- ✓ Mijloace interne de îmbogățire a vocabularului: derivarea, compunerea; cuvânt de bază și cuvânt derivat
- ✓ Îmbinări libere de cuvinte, locuțiuni, cuvinte compuse
- ✓ Familia lexicală
- ✓ Confuzii paronimice. Pleonasmul
- ✓ Valori expresive ale elementelor de vocabular (regionalisme, arhaisme, regionalisme)

Variație stilistică

- ✓ Selecție lexicală în limba vorbită și în limba scrisă
- ✓ Termeni științifici
- ✓ Limbaj popular. Variație regională a limbii
- ✓ Valori stilistice ale diminutivelor și ale augmentativelor

**ELEMENTE DE
INTERCULTUR
ALITATE**

La conținuturile din clasa a VI-a (actualizate), se vor adăuga următoarele:

- Elemente de mitologie românească
- Despre limba și cultura țărilor din vecinătatea României
- Contacte culturale.

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Participarea la interacțiuni verbale în diverse situații de comunicare prin receptarea și producerea textului oral

1.1. Exprimarea unui punct de vedere propriu privind reprezentarea unei teme în texte diferite, în vederea evaluării informațiilor, a intențiilor de comunicare și a atitudinilor comunicative

- compararea modului în care apare ilustrată o temă în texte diferite;
- exerciții de exemplificare a diferitelor tipuri de argumente;
- sesizarea detaliilor necesare înțelegerii informațiilor din texte de diverse tipuri;
- exerciții de diferențiere a informației de intenția de comunicare și de atitudine comunicativă urmărind o secvență/secvențe dintr-o cronică.

1.2. Prezentarea documentată a unei teme/a unui punct de vedere, citând sursele de informare, într-un text de tip argumentativ/în texte de diferite tipuri (de tip descriptiv, explicativ etc.)

- selectarea de surse necesare documentării pentru realizarea unei prezentări (manuale, site, documentare, dicționare).

1.3. Realizarea unei prezentări orale multimodale în fața unui public, corelând elementele verbale, paraverbale și nonverbale în cadrul unor strategii de argumentare

- transpunerea în alt limbaj – grafic/iconic – a unei prezentări audiate;
- exerciții de elaborare a unei prezentări simple, utilizând un organizator grafic;
- prezentarea simultană, în două limbaje – verbal și grafic – a unui singur obiect (monument, oraș, personaj etc.);
- exerciții de gestionare a timpului, în cadrul unei prezentări.

1.4. Participarea activă la dezbateri, formulând puncte de vedere și/sau continuând ideile celorlalți, exprimând un punct de vedere față de opiniile expuse de interlocutor(i),

- reformularea unor puncte de vedere, în funcție de schimbarea contextului comunicational/în funcție de caracterul formal/informal al discuțiilor;
- continuare/completare a unei idei exprimate de interlocutor;
- formularea unor întrebări suplimentare pentru înțelegerea intenției interlocutorului;
- elaborarea unei liste de criterii care să permită evaluarea obiectivă a unui punct de vedere;
- evaluarea unui punct de vedere exprimat.

2. Receptarea textului scris de diverse tipuri

2.1. Evaluarea informațiilor și a intențiilor de comunicare din texte literare, nonliterare, continue, discontinue și multimodale

- interpretarea temei, a motivelor și a ideilor principale dintr-un text;
- dezvoltarea și evaluarea unor informații din diverse tipuri de texte prin emiterea de opinii și idei, în contexte școlare sau extrașcolare;
- exerciții de integrare a informațiilor din unul sau mai multe texte, în vederea unor scopuri diverse

(aprofundarea unei teme, identificarea unor modele comportamentale, rezolvarea unei probleme etc.)

2.2. Compararea a cel puțin două texte sub aspectul temei, al ideilor și al structurii

- integrarea a două sau a mai multor texte într-o schemă tematică în scopul rezolvării sarcinilor de comunicare;
- identificarea unor asemănări și a unor deosebiri între două sau mai multe texte;
- compararea modului în care este ilustrată o temă/prezentată o imagine/descris un eveniment, un personaj etc. în cel puțin două texte.

2.3. Argumentarea punctelor de vedere pe marginea a două sau mai multe texte de diverse tipuri, având în vedere posibilitatea unor interpretări multiple

- susținerea și argumentarea diferitelor puncte de vedere, în cadrul unor dezbateri (organizarea

de mese rotunde, de activități de tip „proces literar” etc.);

- exerciții, în grup, de prezentare a unor texte epice, lirice sau dramatice alese de elevi și/sau de profesori;
- prezentarea creațiilor originale ale elevilor, din proprie inițiativă sau la cerere, cu împărtășirea impresiilor, a gândurilor în public, în fața unui auditoriu necunoscut;
- activități de exprimare a punctelor de vedere referitoare la specificul limbajului utilizat și la structura textului de tip argumentativ.

2.4. Aplicarea constantă a unor strategii de corectare a comportamentelor și a atitudinilor de lectură

- organizarea a portofoliului individual al elevului și a fișelor de lectură, în funcție de volumul și de criteriile de valoare stabilite;
- discutarea unor cărți/filme despre cititori și cărți.

2.5. Prezentarea unor răspunsuri personale, critice sau creative pe marginea unor texte diverse

- exerciții de comentare a unor secvențe / fragmente din texte literare studiate;
- exerciții de interpretare a unor texte literare/nonliterare;
- exerciții de identificare a unor modele comportamentale;
- exerciții de identificare a semnificației titlului, prin raportare la conținutul textului studiat;
- exerciții de interpretare a unor simboluri / mituri valorificate de textele literare studiate.

3. Redactarea textului scris de diverse tipuri

3.1. Redactarea unui text complex, în care să își exprime puncte de vedere argumentate, pe diverse teme sau cu referire la diverse texte citite

- identificarea ipotezei/opinie și a argumentului/argumentelor într-un text de tip opinie/argumentativ;
- ordonarea paragrafelor;
- relaționarea propozițiilor prin conectivi;
- exerciții de elaborare a unui text de tip opinie/argumentativ despre un text literar/eveniment petrecut în viața clasei sau un conflict identificat într-un text recomandat de profesor.

3.2. Redactarea, individuală și/sau în echipă, a unor texte pentru a fi prezentate în fața unui public sau și pentru a fi publicate

- exerciții de elaborare a unui text de tip explicativ;
- conceperea unui text în care să se prezinte o expoziție de pictură a clasei;
- exerciții de redactare a unei recenzii realizate în vederea publicării în revista școlii.

3.3. Aplicarea constantă a normelor privind etica redactării pentru crearea unor texte originale

- selectarea surselor de informare în funcție de relevanță;
- documentarea pentru elaborarea unor lucrări de cercetare individuală și/sau în echipă;
- exerciții de redactare a unor lucrări, prin menționarea surselor de informare/documentare.

3.4. Exersarea constantă în activitățile de redactare a strategiilor de corectare a comportamentelor și a atitudinilor ineficiente sau inadecvate

- elaborarea unui plan personal de lucru, urmărind corectarea comportamentelor și a atitudinilor ineficiente sau inadecvate;
- revizuirea unor texte personale.

4. Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise

4.1. Folosirea achizițiilor privind structuri morfosintactice complexe ale limbii române literare, pentru înțelegere corectă și exprimare nuanțată a intențiilor comunicative

- selectarea dintr-o serie sinonimică a cuvintelor care exprimă adecvat/nuanțat intenția mesajului;
- formularea de enunțuri în care elevii solicită/oferă informații detaliate cu privire la impresiile, emoțiile lor în fața unor probleme diverse;
- dezbateri pe teme de interes pentru elevi, în perechi, conduse/moderate de un alt coleg.

4.2. Aplicarea achizițiilor lingvistice pentru înțelegerea și producerea unor texte diverse

- exerciții de prezentare a unor texte epice, lirice și dramatice, considerate de elevi ca fiind atractive;
- susținerea unei prezentări orale cuprinzând intenționat greșeli pe care participanții la dialog

să le identifice;

- evidențierea opiniei cuprivire la unele mesaje ascultate sau din textele literare studiate;
- organizarea de meserotunde pentru dezbateri în scopul exprimării unor opinii argumentate cuprivire la un text narativ/descriptiv studiat.

4.3. Analizarea elementelor dinamică a limbii, prin utilizarea achizițiilor de sintaxă, morfologie, fonetică, lexic și semantică prin raportare la limbile moderne

- exerciții de substituire a termenilor, pentru observarea modificării sensului enunțului.

4.4. Valorificarea relației dintre normă, abatere și uz în adecvarea strategiilor individuale de comunicare

- alcătuirea de texte scurte în care elevii să utilizeze corect normele limbii standard;
- completarea unor texte lacunare cu termeni/cuvinte adecvate mesajului pe care intenționează să-l transmită, respectând relația normă – abatere-uz.

4.5. Redactarea unor texte, valorificând gândirea logică și analogică (analiză, sinteză, generalizare și abstractizare) prin utilizarea deprinderilor de comunicare corectă în limba română literară

- redactarea unor texte care tratează aceeași temă în registre diferite;
- redactarea unui proiect, folosind surse diferite de documentare.

5. Exprimarea identității lingvistice și culturale proprii în context național și internațional

5.1. Exprimarea unui punct de vedere față de valorile culturale naționale sau ale unei alte culturi, identificate în cărțile citite

- dezbateri privitoare la elemente specifice ale culturii naționale și ale altor culturi;
- exerciții de redactare a unor texte (articole pentru revista școlii, ziarul local, broșuri de prezentare a evenimentelor socioculturale, broșuri/ghiduri turistice) care să promoveze valorile naționale și interculturalitatea.

5.2. Argumentarea unui punct de vedere privitor la elemente specifice ale culturii naționale și ale culturii altor popoare

- prezentări orale sau scrise privitoare la unele țări/regiuni din România vizitate, evidențiind specificul cultural;
- exerciții de prezentare argumentată a unui set de valori recunoscute social și cultural, manifestând empatie, toleranță și respect pentru valorile celuilalt;
- exerciții de identificare a valorilor specifice promovate în texte din literatura română/din literatura universală.

CONȚINUTURI

Domenii de conținut	Conținuturi
---------------------	-------------

COMUNICARE ORALA	<ul style="list-style-type: none"> - Elemente specifice argumentării (teză, ipoteză, justificare, probă/exemplu) - Strategii de concepere și de comprehensiune a textului oral: compararea ideilor, a punctelor de vedere, a intențiilor de comunicare, a emoțiilor, a atitudinilor și a scopurilor comunicative - Strategii de ascultare activă: înțelegerea în context a punctului de vedere exprimat de interlocutor și evaluarea celor spuse de interlocutor, prin raportare la ceea ce este elevul sau în relație cu propriile opinii - Argumentare și persuasiune. Apelul la argumente raționale (fapte, exemple, dovezi), apelul la patos (emoția), apelul la etos (valori morale). Forța enunțurilor în argumentare (fapte, opinii, mărturii, concepții personale, idei preconcepute). Structura textului argumentativ - Atitudini comunicative: flexibilitate, asertivitate, disponibilitate la negociere. Inteligența emoțională: folosirea inteligenței emoționale în negocierea unor puncte de vedere
<p>☐ <i>Texte orale propuse pentru ascultare: recenzii de carte, dezbateri, interviuri televizate</i></p> <p>☐ <i>Tipuri de interacțiune propuse: argumentarea unui punct de vedere și negocierea unor puncte de vedere în cadrul unor dezbateri cu doi sau mai mulți participanți</i></p>	
LECTURA	<ul style="list-style-type: none"> - Textul epic. Textul liric. Textul dramatic - Texte care combină diverse structuri textuale (explicativ, narativ, descriptiv, dialogat, argumentativ) - Strategii de comprehensiune: compararea a două sau mai multe texte sub aspectul conținutului și al structurii, inferențe simple (relații cauză-efect, problemă-soluție etc.); predicții; împărtășirea impresiilor de lectură; reprezentări mentale, integrarea informațiilor textului în propriul univers cognitiv și afectiv; reflecții asupra limbajului și a structurii textelor de tip epic, liric, dramatic; - Strategii de interpretare: răspuns afectiv; mesajul/mesajele textului; interpretarea limbajului figurat (aliterația, hiperbola, antiteza), interpretări multiple; argumentarea punctelor de vedere pe margine a textelor citite; dezbateri pe margine a textelor citite.
<p>Sugestii pentru alegerea textelor – <i>textele literare și nonliterare/ficționale și nonficționale (text integral sau fragment; fără de finirea conceptelor): texte continue: poezii lirice, piese de teatru, povestiri, nuvele, romane, jurnale, memorii; articole de opinie, eseuri, maxime și proverbe; texte discontinue, texte multimodale.</i></p> <p><i>*Profesorii au libertatea să aleagă texte-suport în măsură să sprijine formarea competențelor specificate în programă.</i></p>	

<p>REDACTARE</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Etapele scrierii, cu accentpe: <ul style="list-style-type: none"> a) prezentarea textului în fața unui public; b) evaluarea feedbackului primit; c) integrarea sugestiilor într-o nouă formă a textului sau în textele viitoare. - Tiparetextualede structurareaideilor: comparație, analogie, pro-contra; ordinea argumentelor în textul argumentativ, integrarea părților, întrebările jurnalistului (cine?, ce?, când?, unde?, de ce?). - Prezentareatextului: graficatextuluicamodalitate de acaptaatenția publicului - Modalități de exprimare a preferințelor și aopiniilor - Alteaspecte:redactaredemână – redactarecomputerizată - Etica redactării: originalitate - Comentarea unor pasaje din textele citite, descrierea unei emoții (bucurie, uimire, frică); caracterizarea personajului - Stil: proprietatea termenilor, puritate și adecvare situațională, originalitate, naturalețe, eufonie, varietate, originalitate, concizie, corectitudine gramaticală, respectarea normelor ortografice și de punctuație.
<p>➤ <i>Tipuri de texte recomandate pentru activitățile de redactare: text de opinie, text argumentativ, text reflexiv, recenzii de carte etc.</i></p>	
<p>ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII</p>	<p>Gramatică - aprofundare</p> <ul style="list-style-type: none"> - Construcții sintactice: <ul style="list-style-type: none"> • Construcții active/construcții pasive cu verbul <i>afi</i>; • Construcții impersonale; • construcții cu pronume reflexive; • construcții incidente; • construcții concesive și condiționale. - Enunțuri eliptice. Norme de punctuație - Apoziția. Norme de punctuație - Fraza. Subordonarea prin conjuncții subordonatoare, prin pronume și adverbe relative. Norme de punctuație - Realizări propoziționale ale unor funcții sintactice: atributiva, completiva directă, completiva indirectă și prepozițională, circumstanțială de loc, de timp, de mod, cauzală, finală - Verbul. Posibilități combinatorii ale verbului - Prepoziția - Substantivul. Posibilități combinatorii ale substantivului - Pronumele. Posibilități combinatorii ale pronumelor și ale adjectivelor pronominale - Adjectivul. Gradele de comparație. Articolul demonstrativ. Posibilități combinatorii ale adjectivului - Adverbul. Gradele de comparație - Numeralul. Posibilități combinatorii ale numeralului - Interjecția. Interjecția predicativă <p>Ortoepie și ortografie – aprofundare</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tipuri de sunete. Corespondența literă-sunet. Structura fonologică a cuvintelor: diftong, triftong, hiat; - Silaba. Despărțirea în silabe; - Accentul; - Scrierea și pronunția cuvintelor de origine străină, conținând foneme nespecifice limbii române.

	Vocabular - aprofundare <ul style="list-style-type: none"> - Mijloace interne de îmbogățire a vocabularului (conversiunea) - Mijloace externe de îmbogățire a vocabularului: împrumuturile lexicale - Categoriile semantice - Câmpul lexical - Îmbinări libere de cuvinte. Locuțiuni.
	Variație stilistică <ul style="list-style-type: none"> - Construcția frazei în limba vorbită și în limba scrisă - Organizarea coerentă a textului: succesiunea ideilor, folosirea corectă a timpurilor verbale și a anaforelor
ELEMENTE DE INTERCULTURALITATE	<ul style="list-style-type: none"> - Modele comportamentale în textele literaturii universale - Relații culturale constructive. Noi și ceilalți - Valori culturale românești în lume

EVALUARE

- Evaluare formativă orală și scrisă
- Observarea sistematică;
- Portofoliul;
- Proiectul;
- Investigația;
- Referatul;
- Eseul;
- Autoevaluarea
- Alte forme de evaluare.

Sugestii metodologice

Programa pentru elevii de gimnaziu care vor studia la Centrul Județean de Excelență Limba și literatura română își propune să contribuie la orientarea către performanță la nivelul disciplinei. Dintre principiile didactice care ar trebui să ghideze activitatea, amintim:

- accentuarea caracterului interactiv al însușirii limbii, având în vedere abordarea limbii ca „limbă în funcțiune”, în variantele ei orale și scrise, ca instrument al exprimării și al autoexprimării;
- stimularea gândirii logice și creative prin studiul limbii, în vederea formării unei personalități autonome, capabile să-și prezinte păreri, să accepte diversitatea de idei și de opinii;
- accentuarea proceselor de construcție a sensului global în receptarea textelor literare și nonliterare;
- abordarea creativă a conceptelor de gramatică, înțelegerea acestora având rolul de a susține gândirea metalingvistică, de a orienta mecanismele de autocorectare și de a motiva preocuparea pentru exprimarea corectă, controlată și eficientă, adaptată la specificul situației de comunicare;
- abordarea conceptelor de teorie literară cu rol structurant în înțelegerea și în interpretarea textelor, conștientizarea importanței acestora în dezvoltarea elevului în postura de cititor și în formarea interesului său pentru cultura națională și europeană;
- centrarea demersurilor didactice pe învățarea activă și pe evaluare continuă;
- proiectarea activităților didactice centrate pe dezvoltarea integrată a competențelor-cheie etc.

Profesorii au libertatea să aleagă texte-suport și să folosească o bibliografie variată în măsură să sprijine formarea competențelor specificate din programă.

Activitățile de predare-învățare-evaluare se vor desfășura de regulă pe parcursul a *două ore*, ceea ce implică structurarea conținuturilor pentru o abordare logică și coerentă în cadrul unor scenarii didactice atractive, dinamice, care să îmbine activitatea individuală și frontală cu cea în perechi sau în grup.

Grup de lucru:

Prof. dr. Isabel-Giorgiana Vintilă (coord.)

Prof. Elena Luca

Prof. dr. Marius- Claudiu Pintilii

Prof. Alina-Loredana Serhei

Prof. Mariana-Carmen Ilică

Prof. Oltița Dascălu

Prof. Iuliana Domunco

Prof. Loredana-Georgeta Popa

Prof. Daniela Crăciun

Prof. Domnica Luncariu

Nota : programa de studiu a fost elaborata in cadrul Consiliului Consultativ pentru disciplina Matematica in acord cu programele competitiiolot nationale organizate de ME; programa poate suferi modificari si adnotari determinate de cauze obiective.